

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

69. An iudex laicus possit punire Clericum delinquentem in officio
sæculari? Ex p. 4. tr. 1. res. 29.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

de attentat. p. 2. cap. 15. n. 97. & ex veteribus Angelus in l. quoties, in fine, C. de iudiciis, & Federicus de Senis conf. 88. & alij quos retulit Iulius Clar. in pract. crim. quast. 38. num. 14. & Anguiano ubi infra, lib. 3. contr. 22. num. 7.

Sup. his bonis in duob. Ref. præterita adnot. & in sup. in Refo. 56. §. vlt. & in Ref. 57. §. vlt. ad med. & in Ref. 61. prope fin. & infra in Ref. 68. §. vlt. & in Ref. 70. & 97. §. 1. prope fin. & in Ref. 111. §. 2. paulo post initium, & in Ref. 111. §. vlt. & in Ref. 126. §. Ad de. & seq. & inferius in tr. 3. Ref. 1. §. 2. post med. v. ideoque

2. Sed absolute dicendum est, neque in persona, neque in bonis, in tali casu posse Iudicem sæcularem Clericum punire: & ita docet Ceuallos in tract. de cognit. per viam violent. p. 2. q. 67. Afflictus decif. 230. Guttierrez pract. qq. lib. 1. q. 24. vers. sic quero. Fachineus lib. 9. controuers. cap. 27. Salzedo in pract. criminali. Bernard. Diaz, cap. 63. & ex nostris P. Duardus in suis comment. in Bull. Can. lib. 2. can. 15. quast. 11. n. 34. Nullus enim Clericus puniri potest à Iudice laico ex cap. si diligenti. de foro competenti. c. 1. de Clericis coning. & ex authent. statuumus. C. de Episcop. & Cler.

3. An verò ad effectum repellendi Clericum à testimonio, possit Iudex laicus per viam exceptionis cognoscere de crimine Clerici, negat Hostiensis in cap. verum. de foro compet. & Ioann. Andr. in cap. si Clerici. in princ. n. 21. sed affirmat. Guttier. pract. q. 24. n. 2. Iulius Clar. §. vlt. q. 38. n. 14. & alij, quos citat, & sequitur Christophor. Anguiano in tract. de legib. tom. 1. lib. 3. contr. 28. num. 11.

RESOL LXVII.

An laicus deponens falsum coram iudice Ecclesiastico possit ab eo puniri?
Et quid è contra, si Clericus deponat falsum apud iudicem sæcularem? Ex part. 3. tract. 1. Ref. 60.

Sup. hoc in Ref. præterita, & infra in Ref. 111. in fin. & in Ref. fol. 126. §. Vnde.

§. 1. Videtur prima facie quo ad primum negatiue respondendum; quia si clericus deponat falsum coram iudice Laico, non potest ab eo puniri, neque etiam in bonis, vt de communi testantur, Ceuallos tract. de cognit. per viam violentia p. 2. q. 74. n. 7. Guttierrez pract. qq. lib. 1. quast. 24. Cabedo decif. 87. Fachineus lib. 9. contr. c. 27. Layman. in Theol. mor. lib. 4. tract. 9. cap. 4. num. 9. & alij. Si igitur Iudex sæcularis non potest procedere contra clericum peritum, qui coram eo deposuit falsum, neque poterit Ecclesiasticus contra laicum, adde quòd testis falsus efficitur de iurisdictione illius iudicis, coram quo deposuit.

2. His tamen non obstantibus affirmatiua sententia vera est, quam tuetur Couar. pract. qq. c. 12. n. 8. Afflictus decif. 219. Capella Tholosana dec. 379. Franchus decif. 149. & alij: ratio discriminis est, quia Iudex Ecclesiasticus habet iurisdictionem in laicum ratione peritij, & sic potest contra eum procedere; at verò Iudex sæcularis non habet iurisdictionem contra clericum, qui coram eo testimonium falsum dixit, & per consequens non poterit eum punire, neque etiam in bonis, vt alibi contra aliquos Doctores Gallos diximus.

Alibi in tribus Ref. not. præterita & infra in Ref. seq. §. vlt. & c.

3. Sed vt clericus de falsa depositione facta coram laico possit puniri per suum iudicem competentem, extat pulchra quæstio apud Aloysium Riccium part. 4. decif. 81. per totam, lege illum, & non pigebit.

RESOL LXVIII.

An Princeps sæcularis possit punire Clericum delinquentem, ratione Officij sibi ab ipsomet Principe concessi?

Et explanatur quod non solum persona Clericorum, sed

eorum bona sunt exempta à iurisdictione laicali. Ex part. 1. tract. 2. Ref. 19. aliàs 18.

§. 1. Affirmatiuam sententiam docet Borell. de pract. Reg. cath. c. 71. n. 34. Anguiano de leg. lib. 2. contr. 21. n. 58. & 59. Suarez contra Regem Anglia, lib. 4. c. 34. n. 26. Layman. in Theol. mor. lib. 4. tr. 9. cap. 4. num. 3. Cenedo in collect. inr. can. p. 1. collect. 37. n. 16. qui citat Doctores. Idem docet Bobadilla in Polit. tom. 1. lib. 2. c. 18. n. 99. & Ceuallos tr. de cognit. per viam violentia, p. 2. q. 65. n. 14. vbi sic asserit: [Quando algun Ecclesiastico delinque en el officio, que tomò come si es Medico, Boticario, ò Abogado, ò tutor, ò curador de algun memor, ò tiene officio de su Magestad Præsidente de hazienda, ò Consejero, y delinque en el, ò vende el Clerigo con medidas falsas su mercaderia, y en otros casos semejantes, porque entonces, ratione officij potest puniri in bonis, & Iudex sæcularis est comptens. Ita Ceuallos, qui citat multos alios.

2. Sed contrarium asserendum est: & ita docent communiter Theologi, vt Megala in 3. p. lib. 3. c. 11. num. 26. & 36. Bonac. de leg. disp. 10. q. 2. p. m. 1. §. 2. n. 24. Ambrosin. de immuni. Eccl. c. 20. n. 54. Duardus in Bull. Can. lib. 2. can. 15. q. 21. n. 273. vbi sic ait: [Clericus trahi non potest ad forum sæculare etiam ratione officij sibi concessi à Principe sæculari, si in eo delinquat, nec etiam ratione cuiuscunque artificij, si quam artem exercent, quæ Consules habeat, ac Primates, apud quos illius artificij iurisdictione resideat.] Ita ille. Et hanc sententiam docet etiam Etasius Cochier de iurisd. tom. 2. p. 3. q. vlt. n. 1. & 2. Zanardus in direct. confess. tom. 3. c. 50. fol. 285. in fin. D. Carolus de Graffis de effect. Cler. eff. 1. n. 82. asserens in hoc regno ita fuisse obseruatum in causa cuiusdam Equitis Hierosolymitani, qui officium Capitaneatus exercuit in Ciuitate Calatagronis, & alia vice in Patrimonio.

3. Nec valet dicere, quòd non punitur in persona, sed in bonis: quia respondeo, quòd non solum personæ Clericorum, sed eorum bona sunt exempta à iurisdictione laicali, & idè idem Duardus n. 3. inuehitur in quosdam Iudices, qui puniunt Clericos pœna pecuniaria, & pro pœna corporali eos ad Episcopos remittunt: quia dicta bona Clericorum sequuntur priuilegium personæ, vt idem notauit n. 52. Genuenis in praxi. c. 8. n. 5. Soufa in Bulla Cæne, c. 20. disp. 95. n. 4. & idè Abbas in c. qualiter. de iudiciis n. 8. ita asseruit: [Certum est, quòd si persona exempta est: ergo etiam res.] Vnde nostram sententiam docet Iuriconsultus Martha de iurisd. p. 4. cont. 2. cas. 117. n. 5. Vide etiam Riccium in praxi tom. 2. refol. 413. num. 2. & Barbosa in collect. tom. 1. lib. 3. lib. 3. tit. 50. cap. 2. n. 4. Francisc. Marc. part. 3. decif. 479. num. 4. & 5. Caballum refol. crim. cas. 64. & alios.

Sup. hoc infra in Ref. 171. §. 2. in fin. & in to. 6. tr. 9. Ref. 76. §. Sic etiã & §. Nec obstat. Et Sup. sequentibus à Venc. Quando algun. huius §. in Ref. seq. & in alio §. eius not. 1.

Sup. hoc in duabus primis. Ref. annot. prima huius Ref. & in eisdem 66. Et sup. bonis contentis in fin. huius §. vlt. supra in Ref. 66. & in multis aliis clas. vlt. notat.

RESOL LXIX.

An Iudex laicus possit punire Clericum delinquentem in officio sæculari? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 39.

§. 1. Affirmatiuè respondet Pereira de manu Regi a part. 2. cap. 48. num. 4. vbi asserit, quòd Clericus delinquens in officio à Principe punitur, idem docet Escobar tract. de ratiocin. cap. 7. num. 7. & alij, quos ego adduxi in p. 1. tr. 2. ref. 16.

2. Sed ego ibi cum multis Doctores contrariam sententiam docui, quam nouissimè, me citato, tenet Paulus Squillante de priuileg. Cler. c. 7. dub. 3. n. 87 & iterum Bonacina in Bull. Can. disp. 1. quast. 16. p. m. 5.

Que hic est Ref. antecessens & infra in Ref. 111. §. 2. ad medium.

ponit. §. num. 17. vbi sic ait. Nota iudicem laicum vinculo excommunicationis irretiti, trahendo Clericum ad suum tribunal, etiam si eum trahere intendat prae-textu officiorum secularium, quae Clericus exercet. Ratio est, tum; quia Bulla vniuersaliter loquitur, & solum excipit casus in iure expresso: exceptio autem firmat regulam in casibus non exceptis; tum quia licet Clericus nequeat officia secularia sine Superioris dispensatione suscipere: cap. Sacerdos, ne Cleric. vel monach. nihilominus privilegium clericale retinet, & exemptus est à laica potestate, ex cap. final. de vita & honestate Clericorum. Quamobrem Clericus qui officium tutoris, vel curatoris, vel administratoris bonorum exercuit, & in eo deliquit; non potest in iudicium à laico ad reddendam rationem vocari; quamvis enim delinquat assumendo huiusmodi officium, non tamen amittit fori privilegium. Ita Bonacina. Quod procedit, etiam si in tali casu Clericus puniretur à iudice seculari poena pecuniaria, vt prae-ter alios nouissime tenet Sanchez in consilijs tom. 1. lib. 3. cap. v. m. c. dub. 21. num. 11.

3. Notandum est etiam, quod stando in prima sententia, illa limitanda venit, vt si sibi compilato processu apparuerit Clericus ipse debitor, & in officio deliquisse, sint iudicis secularis partes, non illum ad soluendum condemnare, sed simpliciter declarare quantitatem, in qua debitor apparet; qua declaratione facta aduendus est iudex Ecclesiasticus pro illius executione; & ita docet Antonius de Mariis quoad iudic. resol. cap. 53. num. 15. nam, vt sapius dictum & probatum est, executio sententiae contra Clericum in casibus permixtis; non ad ipsum iudicem laicum, sed ad Ecclesiasticum spectat.

RESOL. LXX.

An Clericus possit se subicere iurisdictioni Regali quoad bona patrimonialia? Ex part. 3. tract. 1. Ref. 29.

§. 1. Hoc cogitandum relinquit Azevedus recò. pil. lib. 4. tit. 1. leg. 11. num. 16. Sed tu absolute, & sine vlla habitatione negatiuam sententiam tene, nam bona patrimonialia clericorum gaudent privilegio exemptionis, vt late probat Barbosa in collect. tom. 1. lib. 3. tit. 49. c. 4. n. 3. & Layman in Theol. mor. lib. 4. tract. 9. c. 6. n. 9. & ego in tr. de Parlamento resol. 22. Sed Clerici non possunt exemptioni privilegij renuntiare, vt ego ipse satis probaui tr. 2. p. 1. de immuni. Eccles. resol. 3. Ergo, &c.

RESOL. LXXI.

An Clericus possit se subicere iudici seculari, vt arbitro? Et in dicto casu, si Clericus nolit stare sententia, an iudex laicus non possit illum per se cogere? Ex part. 1. tract. 2. Ref. 107. alias 106.

§. 1. Diximus supra, Clericos non posse exemptioni renunciare, vt à iudice possint valide iudicari, etiam in ciuilibus, vt patet ex cap. 41. ino. lina. 11. q. 1. & cap. placuit. 42. ibidem, & cap. si diligenti. 12. extra. de foro comper.

2. At, his non obstantibus, potest Clericus in ciuilibus se subicere iudici seculari, vt arbitro. Sed in tali casu notandum est, quod si dictus Clericus nolit stare sententiae, non potest iudex laicus illum per se cogere. Et ita docet Lessius lib. 2. c. 29. dub. 6. n. 52. & nouissime post illum Adamus Tanner. num. 2. 2. D. Tho. dist. 4. quaest. 4. dub. 1. n. 29. & alij.

Tom. I X.

RESOL. LXXII.

An iudex laicus possit compellere Clericum ad restituendum depositum, quous se obligauit restituere in tribunali iudicis secularis? Ex part. 1. tract. 2. Ref. 22. alias 21.

§. 1. Affirmatiuam sententiam docent non pauci Iurisconsulti, vt Gutierrez de de tutel. p. 3. cap. 1. n. 9. Ioann. de Henia in Curia Philippica, part. 1. §. 5. n. 2. Salgado de proteccione regia, tom. 2. part. 4. cap. 14. n. 105. Borrellus de praest. Regis Carol. c. 71. n. 240. Mexia in pragmatic. taxe panis, conclus. 5. n. 35. cum alijs citatis à D. Carolo de Grassis de effect. Cler. effect. 1. num. 855. & nouissime Bobadilla in polit. tom. 1. lib. 2. c. 28. n. 130. vbi sic ait: [Si el Clerigo fuesse depositario de alguna cosa de voluntad de la parte, o por mandado del luez seglar, podra ser compelido por el à la restitucion del deposito, no por tela y orden de juyzio, ni por pena criminal, si no executiuamente por toma de biene.] Ita ille.

2. Sed haec sententia non admittitur à sapientissimo Iurisconsulto Surdo lib. 3. conf. 396. n. 33. Belleto in disquis. p. 1. tit. 3. n. 37. Bonacina de legibus. disp. 10. quaest. 2. punct. 1. §. 1. num. 26. Ambrosino de immunit. Eccles. cap. 20. num. 53. & à nostro P. Duardo in Bulla Cane, lib. 2. canon. 15. quaest. 11. n. 36. vbi docet, Clericos deputatos depositarios, non posse per Iudices laicos compelli ad restitutionem depositi, vel sequestri. Et Iurisconsulti, Ceuallos tract. de cognitione per viam violentia. p. 2. quaest. 76. num. 16. & Martha de iuris d. p. 4. cent. 2. cas. 104. num. 9. admittunt, sententiam contrariam Bobadilla, & aliorum, quoad cognitionem non autem quoad executionem; & idco putant, posse Iudicem laicum declarare Clericum debere depositum restituere; sed non posse executionem huius sententiae, ad restituendum depositum, contra Clericum exercere; sed hoc à Iudice Ecclesiastico faciendum esse affirmant,

Sup. hoc infra in Ref. 80. §. 1. cuius ad medium, & magis late in Ref. 82. §. 2. ad medium, & ex doctrina Ref. 81. & in alijs eius not. & in tom. 6. tr. 9. Ref. 74. §. Eadem modo. & §. Nec sustineri.

Sup. hoc si gnauer in Ref. 3. not. praeterita, & in alijs eius not.

RESOL. LXXIII.

An Clericus possit reconueniri coram iudice laico de re qua non habet connexitatem cum petitione? Et notatur in multis alijs casibus Clericum coram iudice laico reconueniri non posse. Etiamque docetur, licet quod Clericus possit à laico reconueniri, & teneatur stare sententia, nihilominus sequuta sententia, non poterit à laico iudice cogi ad soluendum. Ex part. 4. tract. 1. Ref. 65.

§. 1. Affirmatiuam sententiam defendere videtur Antonius de Viuis decis. 49. num. 6. tom. 1. sed contrarium omnino tenendum est, per ea quae asserunt Antonius Ripol de iuris d. omn. iudic. cap. 1. num. 125. & Antonius Thesaurus lib. 1. quaest. forens. quaest. 98. Vnde si Clericus petat à laico centum ex causa mutui, & ille reconueniat Clericum, & petat commodatam hoc casu cum diuersa sint causae, diuidenda erunt, & Clericus ratione reconuentionis erit ad iudicem Ecclesiasticum remittendus.

2. Notandum est hic obiter etiam in multis alijs casibus Clericum coram iudice laico reconueniri non posse, nempe si reconuentionis oriatur ex causa criminali, etiam si ciuilitate fuerit intentata, vel si sit reconuentionis de re spirituali, vel connexa spirituali; vel propter quam Clericus possit in carcerari, vel si his contra Clericum fuerit affectate procurata

M 2 per

Sup. hoc supra in Ref. 83. de alijs eius not.

Sup. hoc supra in Ref. 107. & in alijs eius not.

Sup. hoc supra in Ref. 107. & in alijs eius not.

Sup. hoc supra in Ref. 107. & in alijs eius not.

IN LITI
TITULUS
TO. IX. X.
E. III